

İŞİTME ENGELİ NEDİR?

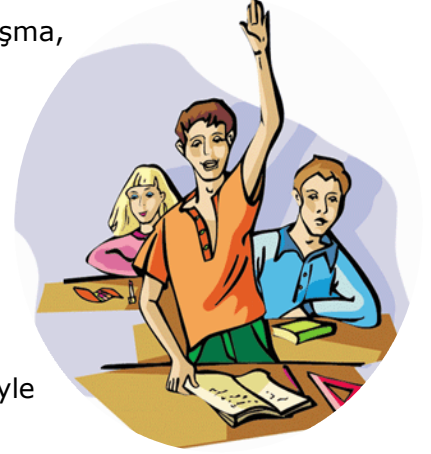
BEBEĞİNİZ SİZİ DUYABİLİYOR MU?

1. Beklenmedik yüksek sesli gürültülerle irkiliyor, hareket ediyor, ağlıyor, göz kırpmıyor, herhangi bir şekilde tepki veriyor mu?
2. Annesinin sesine, müzik sesine, ilginç seslere tepki veriyor mu?
3. Sesin geldiği yöne başını çevirerek tepki veriyor mu?
4. Çıngırak, zil gibi ses çıkaran oyuncaklarla ilgileniyor mu?
5. Kendi kendine mırıldanırken melodik sesler çıkarıyor mu?(Ba-ba,de-de gibi) herhangi bir ses karşısında uyanıyor mu?
6. Sorulduğunda tanıdık kişi veya eşyaları gösterebiliyor mu?
7. Bilinçli olarak sesleri taklit ediyor mu,'anne, baba diyor mu?
8. El salla, elini çırp gibi basit yönergeleri dinleyip anlıyor mu?

SINIFTA ÖĞRENCİLERİNİZİN İŞİTME KAYBI YAŞADIĞINI NASIL ANLARSINIZ?

1. Bedensel devinimlerde bozukluk.(oturma, koşma, yürüme)dengede bozukluk yaşarlar.
2. Kulaklarını kaşırlar.
3. Konuşmada belirli seslerin düşürürler ya da değiştirirler.
4. Sözcüklerdeki ekleri genellikle kullanmazlar.
5. Belirli sözcükleri yanlış söylerler.
6. Devamlı olarak fısıltı halinde ya da bağırarak konuşurlar.
7. Konuşmalarında tekdüzelik vardır.
8. Sınıfta birden oluşan ses değişimlerinin farkında olmazlar.
9. Konuşulanların özellikle bazı sözcüklerin, yinelenmesini isterler.
10. Konuşana belirli bir biçimde kulağını verirler, bir eliyle kulağını destekleyerek dinlemeye çalışırlar.
11. İşitebilmek için konuşana doğru eğilirler ya da uzanırlar.
12. Öğretmenin ya da konuşanın sürekli olarak yüzüne bakarak dinlerler ya da izlerler.
13. İsteklerini anlatmak için gereğinden fazla jest ve mimik kullanırlar.
14. Seslerin hangi yönden geldiğini kestiremezler.
15. Talimatları yanlış anlarlar.

İŞİTME ENGELİ NEDİR?

Kulağın dış, orta, iç olmak üzere herhangi bir bölümünde meydana gelen hasar sonucu bireyin işitme duyusu tam olarak görevini yerine getiremez. Birey işitmedeki yetersizliğinden dolayı gelişim ve uyum problemleri yaşarsa içinde bulunduğu toplumla iletişim kurmada güçlük çeker.

ERKEN TANI VE CİHAZLANDIRMANIN ÖNEMİ:

Günümüz teknolojisi ile yeni doğan bebeklere bilgisayarlarla işitme testi yapılabilmektedir. Bir işitme kaybı söz konusu ise erken teşhis-tanı ve cihazlandırma yolu ile (ilk 6 ay/en geç 24ay)beyindeki işitme ve konuşma merkezlerinin işitsel uyarılarla uyarılması sağlanır.

İlk 6 ayda işitme cihazı kullanımı bebeğinizin konuşma ve dil gelişimini buna bağlı olarak zihinsel, ruhsal ve sosyal gelişimini olumlu yönde etkiler.

Engeli fark edilemeyen bebeklerinse zihinsel, sosyal, ruhsal ve dil gelişimleri yavaşlar.

ODYOMETRİ CİHAZI

0-2 yaş çocuğunuzun konuşma ve dil gelişimi için en önemli dönemdir. Çocuğunuzun işitme kaybı olması ihtimalinden şüpheleniyorsanız çocuğunuza mutlaka işitme testi yaptırın.

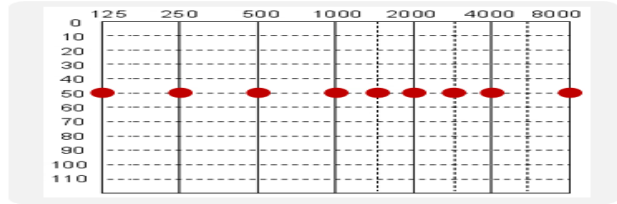
Çocuğunuzun teşhis ve tanısının konulabilmesi için çocuğunuzu, hastanenin Kulak Burun Boğaz doktoruna kontrole götürün. Çocuğunuza hastanenin odyoloji ünitesinde işitme testi yaptırın.

İşitme testi sonucu odyogram denilen bir grafik ile gösterilir. Bu grafik size çocuğunuzun işitme kaybının türü ve derecesi hakkında bilgi verir.

ODYOGRAM DEĞERLERİNE GÖRE İŞİTME KAYBININ DERECELERİ :

(-10) ile (+15) dB (desibel) arasındaki işitme seviyesi çocuklardaki normal olarak kabul edilmektedir. Çocuklar yetişkinler için kabul edilmiş normal işitme seviyelerinden çok daha hassas işitme seviyesine sahiptir. Bu sınırdan işitmesi olan bir çocuk çok hafif derecedeki konuşmaları dahi duyabilir. Ancak, bu gürültülü bir ortamda da konuşmayı ayırt etme becerisinin iyi olacağı anlamına gelmez. Aşağıda işitme kaybı ve dereceleri belirtilmiştir.

- 10 – 15 dB** Normal İşitme
- 16 – 25 dB** Çok hafif derecede işitme kaybı
- 26 – 40 dB** Hafif derecede işitme kaybı
- 41 – 55 dB** Orta derecede işitme kaybı
- 56 – 70 dB** Orta-ileri derecede işitme kaybı
- 71 – 90 dB** İleri derecede işitme kaybı
- 91 dB ve üstü** Çok ileri derecede işitme kaybı

ODYOGRAM

İŞİTME KAYIPLARININ SINIFLANDIRILMASI

1- İletim Tipi İşitme Kaybı:

Okul çağı çocuklarında en yaygın olarak görülen işitme kaybı tipidir. Kulak kepçesi, dış kulak yolu, kulak zarı, orta kulak kemikçikleri ve kaslarında meydana gelen hastalıklar iletim tipi işitme kaybına neden olmaktadır.

2- Sensörinöral İşitme Kaybı:

İşitme kaybı koklea ve/veya daha sonrasındaki bölgeleri (işitme yolları, korteks vb.) içeriyorsa sensörinöral işitme kaybıdır. Doğum öncesi (genetik nedenli, annenin hamilelikte kızamıkçık geçirmesi vb.), doğum anı (doğum travması, oksijensiz kalma, sarılık vb.) ve doğum sonrası (işitme kaybına neden olabilecek ilaç kullanımı, yüksek ateşli hastalık, enfeksiyonlar vb.) nedenlerle oluşabilmektedir.

3- Mikst (Karışık) Tip İşitme Kaybı:

İletim ve sensörinöral işitme kayıplarının bir arada görülmesidir.

4- Santral İşitme Kaybı:

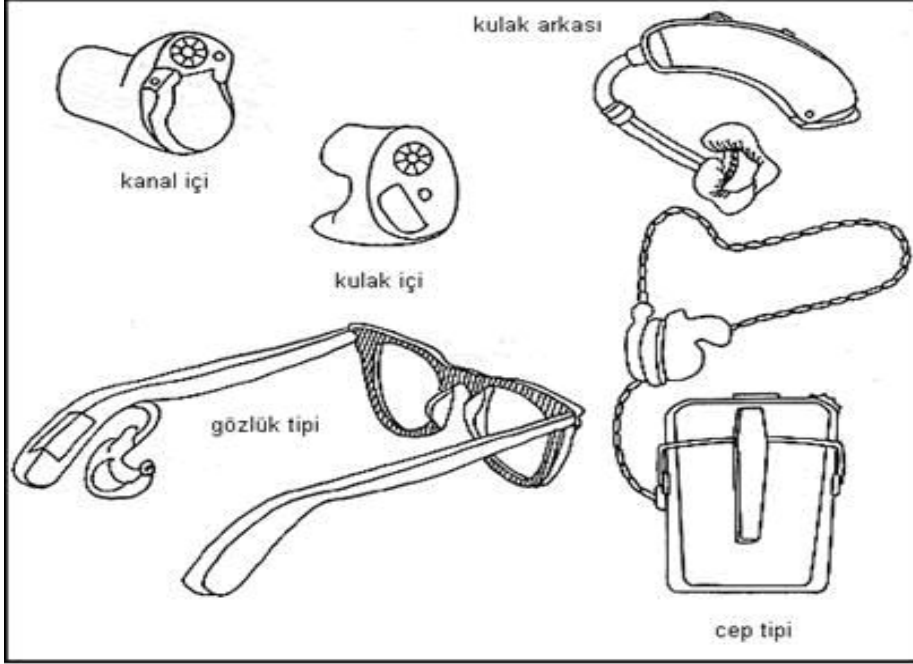
Problem beynin korteks adı verilen bölgesindedir. İşitme kaybı olmayabilir, ancak konuşmayı ayırt etme becerisi ileri derecede bozulmuştur.

5- Fonksiyonel/Organik Olmayan İşitme Kaybı:

Kişinin herhangi bir nedenle işitme kaybı var gibi davranması ya da gerçekten işitme kaybının olduğuna inanması ile ortaya çıkan durumdur. Bilinçli ve bilinçsiz olmak üzere iki

şekilde sınıflandırılır. İşitme ile ilgili organların (kulak, beyindeki işitme merkezi gibi) belirtiler görülmemektedir.

Bu testlerin sonucuna göre çocuklara işitme cihazı önerilir:

KOKLEAR İMPLANT(BİYONİK KULAK):

Doğuştan veya sonradan oluşan iç kulak tipi duyma engelinde, işitme cihazı dahil bütün imkanlara karşın işitmenin sağlanamadığı durumlarda ameliyatla iç kulağa takılan ve elektriksel esaslara göre çalışan bir iç kulak protezidir.

Anne-Baba Ve Çocuk İletişimi

Çocuğunuz ile iletişim kurarken, bazen beklediğiniz tepkileri alamamanız normaldir. Çocuğunuzun bazı durumlarda size bakmaması, ses çıkarmaması ya da buna benzer tepkileri vermemesi

beklenen bir durumdur. Önemli olan, bu durumların sizin çocuğunuzla olan iletişiminizi azaltmamasıdır. Çocuğunuz ilk dönemlerde, her ne kadar beklediğiniz tepkileri veremese de, sizinle iletişime açıktır. Çocuğunuzla iletişim kurmaktan vazgeçmeyin. Göz kontağı kurun, ona dokunun ve dikkatini kendinize yönlendirmeye çalışın. Çocuğunuz size bakarken ona gülümseyin, yanağına dokunun, onun ilgisini çekmeye çalışın. Yüzünüzle yapacağınız komik ifadeler onun ilgisini çekecek ve size tepki vermesini sağlayacaktır.

Çocuğunuz ile iletişim kurmakta güçlük yaşarsanız, aşağıda maddeler halinde belirtilen şekillerde, çocuğunuzla iletişim kurmayı deneyin. Çocukların anne ve babalarıyla iletişime açık olduklarını unutmayın. Uygun şekilde yaklaştığınız zaman, çocuğunuz beklediğiniz şekilde sizinle iletişime geçmeye çalışacaktır:

- Çocuğün dikkatini çekmek için el ve ayaklarına dokunun, oksayın, gıdıklayın, hareket ettirin.
- Göz temasını kurana kadar bekleyip, ondan sonra tepki verin.
- Çocuğün yüzünü, annenin yüzünü görebileceği bir pozisyonda tutun.
- Çocuğün görsel alanı içinde ya da bebeğın ilgilendiği nesneye yönelik konuşun.
- Pozitif ve ilginç yüz ifadeleri yapın.
- Çocuğün ilgilenebileceği nesnelere dikkatini çekin.

- Uzun ve karmaşık cümleler yerine, kısa ve basit mesajlar içeren ifadeler kullanın.
- Bir nesneyi göstermeden önce ve gösterdikten sonra nesnenin adını ifade edin.

Çocuğunuzla iletişim kurarken dikkat etmeniz gereken en önemli nokta; çocuğunuz size bakarken onunla konuşmanızdır. Çocuğunuz başka bir kişiye ya da nesneye bakarken onunla konuşmanız, çocuğunuzun dikkatini çekmeyebilir.

Çocuğunuz size yönelene kadar bekleyin ve göz kontağı kurduktan sonra iletişime geçin. Bu çok etkili bir yöntemdir. Özellikle çocuğunuzun konuşmaya başladığı dönemlerde, belirli kelimeleri öğrenmesi için de oldukça faydalı olacaktır. Bu şekilde iletişim kurarken temel adım izleyebilirsiniz:

- Çocuğunuzun göz hizasını takip edin,
- İletişime geçmeden önce çocuğunuzun size baktığından emin olun,
- Çocuğunuzun ilgili olduğu olay veya nesneye yönelik konuşarak tepki verin.

İşitme Kayıplı Çocuğın Eğitim Değerlendirmesi

İşitme kaybının teşhisi kesinleştikten sonra çocuğunuz için uygun değerlendirme ve katılım programları hazırlanmalıdır. İşitme engelli çocuklar farklı işitme derecelerinden dolayı farklı programlara ihtiyaç duyarlar. Bu yüzden farklı alanlardan uzmanlar bir araya gelerek program hazırlar.

- İşitme Engelliler Öğretmeni
- Özel Eğitim Uzmanı
- Çocuk Gelişimi ve Eğitimcisi
- Dil ve konuşma uzmanı
- Çocuk odyoloğu
- Psikolog

Bu uzmanların değerlendirmesi 4 alanda odaklanır:

- Çocuğunuzun tüm gelişim alanları
- Çocuğunuzun dil becerileri ve iletişimsel davranışları
- Aile-Çocuk iletişimi ve etkileşimi
- Aile özellikleri

İşitme Kayıplı Çocuğın Bulunduğu Ortamın Düzenlenmesi

Çocuğunuzun içinde bulunduğu ortamda bazı özel düzenlemelerin yapılması, onun gelişimi için oldukça faydalı olacaktır. Bu sebeple öncelikle, çocuğunuzun bulunduğu ortamda, resimler, baskılar, posterler, kitaplar, çizimler, fotoğraflar gibi malzemeler olmalıdır. Çocuğunuza sağlayacağınız bu zengin çevre, onun oyun aracılığıyla çok daha rahat, hızlı ve kalıcı bir şekilde öğrenmesini sağlayacaktır.

Çocuğunuzun etrafında bulunan yetişkinlerin onunla sık ve uygun şekilde iletişim kurması, çocuğunuzun onları örnek alarak benzer şekilde iletişim kurmaya çalışmasını sağlayacaktır. Unutmamalısınız ki, çocuklarınız gelişimleri süresince, çevrelerindeki yetişkinlerin davranışlarını kendilerine örnek alırlar. Sizler ne kadar uygun iletişim davranışları gösterirseniz, çocuğunuz da o derece uygun iletişim davranışları sergileyecektir.

İşitme Kayıplı Çocuğın Dinleme Becerisini Geliştirmek İçin Temel Kurallar

- Sesleri fark ettiğiniz anda onun da fark etmesini sağlayın.
- Gözlerinizi iyice açarak kulağınıza dokununuz ve "Sesi duydun mu?" sorusunu yöneltin.
- Ses ve ses kaynağını eşleştirin (örn: köpek ve hav hav sesi)
- Sese karşı herhangi bir tepki verdiğinizde onu ödüllendirin.
- Çocuğunuz için eğlenceli olacak dinleme alışkanlıkları geliştirin.

İşitme Kaybı Olan Çocuğın Konuşma Gelişimini Desteklemek İçin Öneriler

1. Çocuğunuzun dikkatini çekmek için;

- ✓ Çocuğunuzun boy seviyesine inerek yüzünüze bakmasını, dudak hareketlerinizi ve mimiklerinizi takip etmenizi sağlayın.
- ✓ Normal bir ses tonu ile konuşun. Dudaklarınızı abartmayın.
- ✓ Sesiniz ve konuşma şekliniz eğlendirici olsun.
- ✓ Çocuğunuzun her zaman aktif katılımı sağlayın. Unutmayın ki lisan yaşanırken öğrenilir.

2. Anne ve babanın konuşmalarında uyması gerekli kurallar;

- ✓ Yaşadığınız an ve bulunduğunuz mekan hakkında konuşun.
- ✓ Çocuk merkezli konuşun, onun ilgisini çeken konuları saptayın.
- ✓ Basit ve kısa cümleler kullanın.
- ✓ Açık konuşun.
- ✓ Çocuğunuza yönelik konuşun.
- ✓ Her şeyin adını kullanın.
- ✓ Çocuğunuzun duygularını ve düşüncelerini tahmin ederek ona ifade edin.
- ✓ Çocuğunuzun yanıtlanması için fırsat verin.
- ✓ Anlaşılınca kadar mesajı tekrarlayın.
- ✓ Konuşurken kullanacağınız tek kelimeyi cümleye dönüştürün (cümle içinde kullanın).

3- Anne ve babanın işitme kayıplı çocuğu ile konuşurken dikkat etmesi gereken konular;

- ✓ Çocuğunuzun konuşması için cesaretlendirin, ona şans tanıyın. İyi bir dinleyici olmayı deneyin.
- ✓ Konuştuğu zaman ona karşılık verin.
- ✓ Söyleyemediği kelime ya da ifadeleri tamamlayın.
- ✓ Kelimeleri tekrarlayarak cümle içinde kullanın.
- ✓ Yeni kelimeler kullanarak kelime hazinesini geliştirin.
- ✓ Yanlış ifadeler kullandığında bunu tekrarlayarak düzeltin.
- ✓ Çocuğunuz bir fikrini ifade ettiğinde daha fazla bilgi ekleyerek düşüncesini geliştirin.

İşitme Engelli Çocukların Eğitiminde Okul Seçimi

Bu çocuklar için okul seçimi yapılırken takvim yaşı ve konuşma ve lisan yaşı arasındaki farklılık göz önünde bulundurulur. Önemli olan çocuğun takvim yaşının okul çağı seviyesine gelmesi değil, lisan ve konuşma yaşının okul yaşantısını sürdürebilecek durumda olmasıdır. Bu nedenle, okul seçimi yapılırken çocuğun zihinsel, duygusal, lisan ve konuşma gelişimi değerlendirilir. Ayrıca, ailenin eğitime katılımı ve desteği de okul seçimini etkiler. Bu kriterlere uygun olan çocuklar, özel eğitim ve danışmanlık programlarında ve normal işiten çocukların eğitim aldıkları okullarda eğitim yaşantılarını sürdürebilirler.